

GUIA DOCENT DE L'ASSIGNATURA

Titulació acadèmica		Llicenciatura / Màster en Teologia – especialitat sistemàtica				
Assignatura		6S078E Col·legialitat i/o sinodalitat en el diàleg catòlic romà i ortodox bizantí				
Any	2021-22	Curs	especialització	Valor lectiu	1,5 ECTS	
Període lectiu	2n semestre		Hores setmanals	1	Àrea	T. sistemàtica
Professor/a	Dr. Jaume Fontbona i Missé			Llengua	Català	

Descripció/Justificació

L'actual bisbe de Roma Francesc ha posat sobre la taula el concepte de *sinodalitat*, afirmant que és *una dimensió constitutiva de l'Església*, després que el Concili Vaticà II desenvolupés el concepte de *col·legialitat episcopal* vinculant-la amb la *col·legialitat apostòlica*.

Aquest curs pretén relacionar ambdós conceptes sense confondre'ls, tenint present les dades de la Tradició de l'Església indivisa i el diàleg teològic entre l'Església catòlica romana i l'Església ortodoxa bizantina.

Requisits i orientacions prèvies

- Haver cursat i aprovat el 1r cicle.
- Tenir coneixement de les Constitucions i Decrets del Vaticà II.
- Haver assimilat les matèries d'Ecumenisme i Eclesiologia del 1r cicle.
- Conèixer el diàleg catòlic-romà i ortodox-bizantí o calcedonià.

Objectius

Generals:

- Comprendre la diferència i la relació entre *col·legialitat* i *sinodalitat*.
- Aprofundir en l'origen de la *col·legialitat* en l'Església.
- Comprendre la diferent comprensió de la *col·legialitat* en l'Església catòlica romana i en l'Església ortodoxa bizantina.

Específics:

- Estudiar el concepte de *col·legialitat* en Ignasi d'Antioquia, Cebrià de Cartago i en la Constitució dogmàtica *Lumen gentium* del Vaticà II.
- Adonar-se que la *sinodalitat* forma part del patrimoni comú d'Occident i d'Orient.
- Aprofundir en la importància de la *col·legialitat episcopal* i *presbiteral*.
- Aprofundir en la importància de la *sinodalitat en la vida i en la missió de l'Església*.

Competències

Competències transversals:

- Capacitat d'organització i planificació del treball intel·lectual, amb esforç i perseverança per portar-lo a terme.
- Capacitat d'anàlisi i de síntesi en els diversos elements que componen la reflexió teològica.
- Capacitat de reflexió, de raonament crític i de discerniment sobre allò essencial i accessori.
- Claredat en el pensament i precisió en l'expressió parlada i escrita a l'hora d'elaborar un

discurs teològic, per aprendre a construir el propi coneixement.

- Coneixement de les fonts d'informació bíbliques, patristiques, magisterials, litúrgiques i teològiques sobre la matèria.
- Capacitat d'exposar oralment i per escrit la majoria de les competències específiques.

Competències específiques:

- Comprendre l'especificitat de la *col·legialitat* i de la *sinodalitat* al si de l'única Església.
- Conèixer la importància del diàleg teològic entre l'Església catòlica romana i l'Església ortodoxa bizantina sobre la relació entre el primat i la conciliaritat.
- Conèixer l'aportació d'Ignasi d'Antioquia i de Cebrià de Cartago en la formulació de la *col·legialitat*.
- Conèixer l'aportació del Document de la Comissió Teològica Internacional sobre la sinodalitat (2018).
- Precisió en l'anàlisi teològica de la matèria estudiada.

Continguts

1. Els conceptes de *col·legialitat* i *sinodalitat* en l'Església indivisa.
2. El concepte de *col·legialitat presbiteral* en Ignasi d'Antioquia.
3. El concepte de *col·legialitat episcopal* en Cebrià de Cartago.
4. El concepte de *col·legialitat* en la Constitució dogmàtica sobre l'Església.
5. La visió ortodoxa bizantina de la *col·legialitat episcopal catòlica romana*.
6. La sinodalitat com a element constitutiu i essencial de l'Església com a comunió.
7. *La sinodalitat en la vida i la missió de l'Església* a partir del document del 2018 de la CTI.

Metodologia d'ensenyament-aprenentatge

- Es procurarà animar a l'estudi i la reflexió personals.
- Es procurarà d'afavorir el diàleg al si de l'aula.
- Es treballarà a partir de la bibliografia indicada.

Avaluació

Criteris d'avaluació:

- Es tindrà en compte l'assistència, el diàleg i la participació a classe.
- Es comprovarà la consecució dels objectius mitjançant la capacitat de formular i sintetitzar el que s'ha après en el seguiment de la matèria a l'aula i en l'estudi dels textos proposats.
- Es donarà un valor positiu a la capacitat d'elaborar un judici propi a la llum de la informació adquirida.

Tècniques d'avaluació:

- S'avaluaran les competències en l'actitud participativa i en el diàleg a classe.
- Les competències específiques s'avaluaran mitjançant una prova escrita final sobre la matèria estudiada.

Bibliografia bàsica

CODA, Piero–REPOLE, Roberto (eds.), *La sinodalidad en la vida y en la misión de la Iglesia. Reflexiones sobre el Documento de la Comisión Teológica Internacional*, Madrid: Ciudad Nueva 2020.

COMISSIÓ MIXTA INTERNACIONAL PER AL DIÀLEG TEOLÒGIC ENTRE L'ESGLÉSIA CATÒLICA I L'ESGLÉSIA ORTODOXA, «Les conseqüències eclesiològiques i canòniques de la natura sacramental de l'Església. Comunió eclesial, conciliaritat i autoritat (Document de Ravenna

2007)», *DdE* 43 (2008) núm. 922.

COMISSIÓ TEOLÒGICA INTERNACIONAL, «La sinodalitat en la vida i en la missió de l'Església (2018)», *DdE* 53 (2018) núm. 1092, 418-449.

FONTBONA, Jaume, *Comunió y sinodalidad. La eclesiología eucarística después de N. Afanasiev en I. Zizioulas y J.M.R. Tillard* (CSP 52), Barcelona: Facultat de Teologia de Catalunya – Herder 1994.

—, «La sinodalitat», *RCatT* 32/2 (2007) 357-385.

MADRIGAL, Santiago (ed.), *La sinodalidad en la vida y en la misión de la Iglesia. Texto y comentario del Documento de la Comisión Teológica Internacional* (Estudios y Ensayos 244), Madrid: BAC 2019.

MILTOS, Amphiloquios, *Collégialité et synodalité. Vers une compréhension commune entre catholiques et orthodoxes* (Unam sanctam. Nouvelle série 7), Paris : Cerf 2019.

TILLARD, Jean-Marie Roger, *La Iglesia local. Eclesiología de comunió y catolicidad* (VeI 146), Salamanca: Sígueme 1999.

VITALI, Dario, *Verso la sinodalità* (Sequela oggi), Magnano: Edizioni Qiqajon 2014.

ZIZIOULAS, Ioannis, *L'Eucharistie, l'Évêque et l'Église durant les trois premiers siècles* (Théophanie), Paris : Desclée de Brouwer 1994. Versió anglesa: *Eucharist, Bishop, Church: The unity of Church in the Divine Eucharist and the Bishop during the first three centuries*, Brookline (Massachusetts): Holy Cross Orthodox Press 2007.

—, *El ser eclesial. Persona, comunió, Iglesia* (VeI 162), Salamanca: Sígueme 2003.

—, *Comunió y alteridad. Persona e Iglesia* (VeI 178), Salamanca: Sígueme 2009.

—, *L'Église et ses institutions* (Orthodoxie 3), Paris : Cerf 2011.

ZMIRE, Paul, «Recherches sur la collégialité épiscopale dans l'Église d'Afrique», *Recherches Augustiniennes et Patristiques* 7 (1971) 3-72.